

VA NA NA RITO

Xirhambo xa Swibumabumelo na Mavonelo ya Vaaki

Komiti yo Hoxa Tihlo ya Huvo ya Rixaka ya Swifundzankulu ya swa Mabindzu na Vumaki, Nhluvukiso wa Ikhonomi, Nhluvukiso wa Mabindzu Lamatsongo, Vupfhumba, Matholelo na Timhaka ta Vatirhi yi rhamba vatekaxiave na vanhu lava nga na ku tsakela ku yisa swibumabumelo leswi tsariweke hi mayelana na Nawumbisi wo Cinca Tikhamphani wa [B27B – 2023] na Nawumbisi wo Cinca Tikhamphani ra Vumbirhi wa B26B – 2023].

Nawumbisi wo Cinca Tikhamphani wa [B27B -2023] wu lava ku:

- Cinca Nawu wa Tikhamphani, 2008, ku endlela ku cinca tinhlamuselo ta ‘swikhomelanandzu’;
- Veka erivaleni loko Xitiviso xa ku Cinciwa ka Memorandamu ya ku Nghenisiwa xi sungula ku tirha;
- Hambanyisa laha mfanelo yo fikelela tirhekodo ta tikhamphani yi nga pfumeleriwaka ku fika kona;
- Lulamisela malunghiselo, mahlamuselelo na ku vhota hi mayelana na pholisi ya miholo ya tikhamphani na xiviko xa miholo ya vafambisi;
- Lulamisela ku tatiwa ka khopi ya xitatimente xa timali xa lembe na lembe;
- Nyika khoto matimba ya ku xopaxopa matumbuluxelo yo homboloka, maavelo kumbe ku nyikiwa ka mikavelo;
- Veka erivaleni ndlela leyi ku nga ta tirhaniwa na mikavelo leyi nga hakeriwangiki hi ku hetiseka;
- Ku nga katsi khamphanintsongo eka swilaveko leswi fambelanaka na mpfuneto wa timali;
- Lulamisela swiyimo leswi ku lavekaka xintshunxo xo hlawuleka eka makumelo ya mikavelo hi khamphani;
- Ndlandlamuxa nhlamuselo ya xikimi xa mikavelo ya vatirhi leswaku yi katsa swiyimo leswi ku nga na ku xaviwa ka mikavelo ya khamphani;
- Lulamisela swiyimo leswi khamphani leyi nga riki ya mfumo yi nga va ka khamphani leyi lawuriwaka;
- Tirhana na mavumbelo ya komiti ya timhaka ta vaaki na matikhomelo lamanene;
- Lulamisela ku hangalasiwa ka xikombelo xa ku nga boheki ku landzelela xilaveko xo thola komiti ya timhaka ta vaaki na matikhomelo lamanene;
- Lulamisela mahlamuselelo ya xiviko xa komiti ya timhaka ta vaaki na matikhomelo lamanene eka nhlengeletano ya mani na mani ya lembe na lembe kumbe nhlengeletano ya lava nga na mikavelo hilaha swi nga tshukaka swi va hakona;
- Tiysisa ku hambanyisiwa ka mitirho exikarhi ka Mutshamaxitulu wa Huvo yo Tenga ya Tikhamphani na Muofisirinkulu wa Matirhelo; na
- Ku lulamisela timhaka leti fambelanaka na toni.

Nawumbisi wo Cinca Tikhamphani ra Vumbirhi wa [B26B – 2023] wu lava ku:

- Cinca Nawu wa Tikhamphani, 2008, ku endlela ku cinca nkarhi wa xitiviso hi mayelana na maendlelo yo kuma ku lahlekeriwa, ku onhakeriwa kumbe ku durheriwa kwihi kumbe kwihi loku munhu a nga va ka na vutihlamuleri bya kona hi ku ya hi xiyenge xa 77 xa Nawu wa Tikhamphani;

- Cinca nkarhi wa xitiviso xo yisa xikombelo xo hlambanya munhu leswaku u voniwile nandzu kumbe u ntshunxiwile hikwalaho ka matikhomelo ya kahle hi ku ya hi xiyege xa 162(2) na (3) xa Nawu wa Tikhamphani; na
- Ku lulamisela timhaka leti fambelanaka na ton.

Vanhu lava nga na ku tsakela na vatekaxiave lava lavaka ku nyika mavonelo va komberiwa ku rhumela swibumabumelo leswi tsariweke eka komiti ku nga se hundza 12:00 hi Musumbhuluku, 29 Sunguti 2024. Lava lavaka ku endla swibumabumelo eka tinhlengeletano to yingisela mavonelo ya vaaki va fanele va kombisa kahle xikombelo xolexo, kambe swi fanele swi tekeriwa enhlokweni leswaku ku pfumeleriwa ka swikombelo swoleswo swa ku hlamusela hi nomo swi le mavokweni ya Komiti.

Tikhopi ta Milawumbisi ti kumeka eka www.parliament.gov.za

Ku tsalelana hinkwako ku fanele ku kongomisiwa eka Tatana M Rayi, Mutshamaxitulu: Komiti yo Hoxa Tihlo ya Huvo ya Rixaka ya Swifundzankulu ya swa Mabindzu na Vumaki, Nhluvukiso wa Ikhonomi, Nhluvukiso wa Mabindzu Lamatsongo, Vupfhumba, Matholelo na Timhaka ta Vatirhi. Swibumabumelo swi fanele swi kongomisiwa eka tiadirese ta imeyili leti landzelaka: mkoff@parliament.gov.za na ndinizulu@parliament.gov.za.

Swivutiso swi nga kongomisiwa eka Manana M Koff eka 083 709 8527, kumbe hi ku tirhisa imeyili: mkoff@parliament.gov.za kumbe swi kongomisiwa eka Manana N Dinizulu eka 083 709 8393 kumbe hi ku tirhisa imeyili ya ndinizulu@parliament.gov.za.

**Xi humesiwile hi: Tatana M Rayi, Mutshamaxitulu: Komiti yo Hoxa Tihlo ya Huvo
ya Rixaka ya Swifundzankulu ya swa Mabindzu na Vumaki, Nhluvukiso wa
Ikhonomi, Nhluvukiso wa Mabindzu Lamatsongo, Vupfhumba, Matholelo na
Timhaka ta Vatirhi**